

Bakının işğaldan azad olunmasından 97 il ötür

Sentyabrın 15-i Bakının işğaldan azad olduğu gündür. 97 il bundan əvvəl, 1918-ci il sentyabrın 15-də Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu və Azərbaycan Korpusu Bakıya daxil olaraq şəhəri erməni-bolşevik işğalından azad edib. Beləliklə, həm Azərbaycanın müstəqilliyi təmin olunub, həm də ermənilərin və bolşeviklərin Bakı və ətraf rayonlardakı ağalığına son qoyulub.

Bakının erməni-bolşevik işğalından azad edilməsi XX əsr Azərbaycan tarixinin ən şərəfli səhifələrindən biridir.

Möhtəşəm və tarixi qələbədən sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin paytaxtı sentyabrın

17-də Gəncə şəhərindən Bakıya köçürülüb. Beləliklə, Azərbaycanda dövlət quruculuğunun əsas mərhələsinə start verilib.

Türk ordusunun Bakını bolşevik-daşnak işğalından azad etməsi şəhərdə əsl bayrama səbəb olub. Məşhur milyonçu və xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyev türk ordusunun şərəfinə tənənəli ziyafət təşkil edib. Ziyafət indiki Dövlət Filarmoniyasının binasında keçirilib. H. Z. Tağıyev türk ordusunun komandanı Nuru paşaya və onun qəhrəman sərkərdələrinə hədiyyələr təqdim edib.

1918-ci il sentyabrın 15-də Bakının azad olunması Azərbaycan—Türkiyə

dostluğu və qardaşlığı zəminində müstəsna əhəmiyyət daşıyan böyük hadisədir.

Osmanlı qoşunları Bakının azad olunması üçün həyata keçirdikləri hərbi əməliyyatlarda 1130 şəhid veriblər.

Azərbaycan növbəti dəfə müstəqillik qazandıqdan sonra hər il sentyabrın 15-də tək-cə Bakıda deyil, Şamaxıda, Göyçayda və digər rayonlarda ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan türk əsgərlərinin məzarları ziyarət olunur. Hər il Şəhidlər xiyabanında şəhid türk əsgərlərinin xatirəsinə ucaldılmış "Türk Şəhidliyi" abidəsi önündə anma mərasimi keçirilir.

«Qəbələ».

20 sentyabr Neftçilər günüdür

Neft Azərbaycanın şöhrətidir

İyirmi sentyabr ölkəmiz üçün tarixi bir gündür. İyirmi bir il bundan əvvəl—1994-cü il sentyabrın 20-də ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanmış «Əsrin müqaviləsi» imzalanmışdır. Bu kontraktlar Azərbaycanın neft və yeni iqtisadiyyat tarixinin şanlı səhifəsini açdı. Bu sazişin Azərbaycanın həyatın bütün sahələrinin inkişafında, dünyaya inteqrasiyasında müstəsna əhəmiyyəti oldu. Əsrin müqaviləsi sazişi Milli Məclisdə ratifikasiya olunduqdan sonra 12 dekabr 1994-cü ildə qüvvəyə mindi. 1995-ci ilin oktyabr ayında ilkin neft layihəsinə sanksiya verildi. Sonrakı illərdə Heydər Əliyevin yeni neft strategiyasına qoşulan dövlətlərin və neft şirkətlərinin sayı xeyli artdı. Artıq 2004-cü ildə 15 ölkədən olan 33 neft şirkətilə 22 müqavilə imzalanmışdı.

Bu tarixi əhəmiyyətli sazişlər Xəzər dənizində beynəlxalq əməkdaşlığın əsasını qoydu, xarici sərmayədarların Azərbaycana axınını sürətləndirdi. «Əsrin müqaviləsi» həm də Azərbaycanda yeni neft-qaz kontraktlarının bağlanmasına güclü təkan verdi. «Əsrin müqaviləsi» tezliklə öz bəhrəsini verdi. 1997-ci il noyabrın 12-də «Çıraq-

1» platformasında «Əsrin müqaviləsi» üzrə, 2005-ci ilin fevralında isə «Azəri-Çıraq-Günəşli» yataqlarının Mərkəzi Azəri hissəsində ilkin neft hasilatına başlandı.

«Əsrin müqaviləsi» nə ilkin qoşulanlar ABŞ-ın, Böyük Britaniyanın, Rusiyanın, Türkiyənin, Səudiyyə Ərəbistanının, sonradan Yaponiyanın tanınmış neft şirkətləri olmuşdur.

Ölkəmizin neft strategiyasının əsas istiqamətlərindən biri Azərbaycan neftinin və qazının dünya bazarına nəql edilməsindən ibarətdir. Bu sahədə «Bakı-Tbilisi-Ceyhan» Əsas İxrac Boru Kəməri layihəsinin hazırlanması və reallığa çevrilməsi mühüm rol oynayır. Bu layihənin də baş memarı, onun bünövrəsini qoyan, həyata keçirilməsinə şəxsən rəhbərlik edən Heydər Əliyev olmuşdur.

1998-ci ildə Ankarada Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan Prezidentləri «Bakı-Tbilisi-Ceyhan» Əsas İxrac Boru Kəmərinin inşa edilməsi haqqında ilk saziş imzaladılar.

2002-ci ilin avqustun 18-də Səngəçal terminalında «Bakı-Tbilisi-Ceyhan» Əsas İxrac Boru Kəmərinin təməli qoyuldu. Bu böyük layihə bir neçə ildir

ki, reallığa çevrilmişdir. 2005-ci il mayın 25-də kəmərin Azərbaycan, 13 oktyabrında isə Gürcüstan hissələrinə ilkin neft doldurulması mərasimi keçirilmişdir.

«Bakı—Tbilisi—Ceyhan» Əsas İxrac Boru Kəməri dünyada bənzəri olmayan mühəndis qurğusudur. Bu layihə Şərqi-Qərbi enerji dəhlizinin əsasını təşkil edir. Ümumi uzunluğu 1762 km olan kəmərin 443 kilometri Azərbaycan, 249 km Gürcüstan, 1070 kilometri isə Türkiyə ərazisindən keçir. Kəmərdə 50 milyon ton, sutkada isə 1 milyon barrel xam neft ötürmək qabiliyyətindədir. Heydər Əliyevin bu layihənin gerçəkləşdirilməsindəki əvəzsiz xidmətləri qiymətləndirilərək «Bakı—Tbilisi—Ceyhan» Əsas İxrac Boru Kəmərinə onun adı verilmişdir.

Ölkəmiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən bu layihənin uğurla başa çatdırılması, onun nəticələrinin Azərbaycanın hərtərəfli və sürətli inkişafına yönəldilməsi, şübhəsiz Prezident cənab İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin imzaladığı fərman ilə hər il sentyabrın 20-i ölkəmizdə Neftçilər Günü kimi qeyd olunur.

Aslan CƏLİLOV.

Dünya müsəlmanlarının ən müqəddəs bayramlarından sayılan Qurban bayramı yaxınlaşır. Bu il Qurban bayramı sentyabrın 24—25-i tarixlərdə müsəlman ölkələrində qeyd olunacaq. Üç səmavi dinin—yəhudilik, xristianlıq və islamın hər üçündə müxtəlif formada qurbanlıq mövcuddur. Lakin İslamda bu ayın xüsusi mahiyyət və əhəmiyyət kəsb edir. Onun əsasında Allaha sonsuz sevgi, onun qüdrətinə dərin inam və iman işığı durur.

müstəsna rolu olduğuna görə qurbanlıq heyvanın erkək olması daha üstün tutulur. Qurbanlıq qoçun yaşına gəlincə, bu ən azı altı aylıq heyvan olmalıdır. Lakin dana, yaxud dəvənin bir yaşı tamam olsa, daha yaxşıdır. İsmayıl Qurbanında kəsilən heyvanın sağlam olması da vacib şərtir. Əzalarında hər hansı nöqsan olan, buynuzunun, yaxud qulağının biri olmayan, axtalanmış heyvanın qurban kəsilməsi İslamda məsləhət görülmür. Bu bay-

Qurban bayramı insanları halallığa və paklığa səsəlayir

İnsanları hallallığa, paklığa səsəlayən Qurban bayramının çox maraqlı tarixi və şərtləri var. Allaha qəlbən yaxın və sadıq olduğunu sübut etmək istəyən İbrahim peyğəmbər oğlu İsmayılı qurban kəsməyə hazır idi. Lakin Uca Allah bunu öz elçisinə rəva bilmədi və qurbanlıq üçün ona bir qoç göndərdi. Buna görə də Qurbanlıq bayramında kəsilən qurbana «İsmayıl qurbanı» da deyirlər.

İbrahimə qoca yaşında Allah bir oğlan uşağı (İsmayılı) nəsib etmişdi. Çox sevdiyi balasını Allah yolunda qurban verməyə hazır olması peyğəmbərin Allah qarşısında imanının, səmimiyyətinin və mütiliyinin bariz sübutüdür. Odur ki, din tarixində dərin iz salmış bu hadisə Allaha inamın, dərin etiqadın nümunəsidir. Bu hadisə onu göstərir ki, insanlar Allahı sonsuz imanla sevməli və öz sevgilərində bu cür səmimi olmalıdır. Çətin anlarda Allahı yada salıb, yaxşı zamanlarda onu unutmaq möminə yaraşan hərəkət deyil.

Bu rəvayətin başqa bir fəlsəvi-əxlaqi mənası ondan ibarətdir ki, İslam dinində insanın Allah yolunda qurban kəçilməsi qəbul olunmur. İslama qədər bir çox dinlərdə insanları qurban vermə ayinlərinə rast gəlmək mümkündür. Məsələn, atəşpərəstlər insanı odda yandırırlar. Onlar bu yolla guya Allaha yaxın olduqlarını göstərdilər. Qədim Çində də insanları tanrılara qurban vermək adəti var idi. Bu ölkədə təbii fəlakətlərdən, daşqınlardan hifz olunmaq üçün uşaqları çaya atırdılar.

İnsan Allahın yaratdığı ən şərəfli və ən üstün məxluqdur. Allah özünün yaratdığı özünü yolunda qurban kəsilməsini qəbul etmir.

İsmayıl qurbanında kəsilən heyvanlarda bir sıra şərtlər vacibdir. Qurbanlıq kimi seçilən heyvan qoç, iribuynuzlu dana, yaxud da dəvə olmalıdır. Nəsil artımında dişli heyvanların

ramın əsas mahiyyəti Allah yolunda kəsilmiş qurbanlıq heyvanın ətini Allahın imkansız bəndləri ilə bölüşmək, onları sevindirmək və sevincinə şərik olmaqdır. Beləliklə, bu bayramın və ayinin də əsasında oruculuqda olduğu kimi, xeyirxahlıq, paklıq və Allaha inam və sevgi durur.

Bəzən bir neçə adam bir heyvan alıb onu öz aralarında bölüşməklə, yaxud gedib bazardan ət alıb gətirməklə öz qurbanını kəsmiş hesab edirlər. Lakin İslam dininə görə bunlar qurbanlıq hesab olunmur. Əlbəttə, bir neçə nəfər yığılıb bir dananı qurban kəsə bilərlər, bu şərtlə ki, hər bir şəxsə düşmüş ət payını ən azı üç hissəyə bölmək mümkün olsun. Bu hissələrdən biri onların öz ailəsinə sərf olunmalı, qalan hissələr isə fəqir-füqərəyə paylanmalıdır. Qurbanlığın ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri odur ki, burada din, məzhəb ayrışikliyinə yol verilmir. Bu bayramda istənilən dindən olan yetimin, kimsəsizin və yoxsulun haqqı var ki, varlığın imkanlarından bəhrələnsin, adi günlərdə yeye bilmədiyi qurbanlıq ətindən dadsın. Qurbanlıq o deməkdir ki, insanlar Allahın xoşuna gələcək bir əməli icra edirlər.

Qurbanlığın şərtlərindən biri də budur ki, qurban kəsmək yalnız buna imkanı olan varlı adamların boynunda haqdır. İmkanı olmayan adama isə qurban kəsmək vacib deyil. Qurban kəsmək üçün borc pulu heyvan almaq İslamda təqdir olunmur, çünki bu bayramın əsas mahiyyəti zənginlərlə imkansızların birliyi, qardaşlığıdır. Bu bayramda hamı sevinməlidir. Varlılar Allaha xoş gedən əməli icra etdikləri və kasıbları sevindirdiklərinə görə, kasıblar isə-dünya nemətindən əldə etdiklərinə və başqalarından gördükləri mərhəmətə və qayğıya görə sevinməlidir.

Hacı AĞAHÜSEYN,
ilahiyyatçı.